

Ki szegényedett el Pesten dunai árvíz, tűzvész vagy rablás következtében?

**Nincs pályázó Kép Ferenc váci kanonok 150 évvel ezelőtt
tett alapítványának 4280 pengős évi kamataira**

(Saját tudósítónktól.) A Városháza károlykörüli kapualjának hirdetőabláján a különböző végzések, hivatalos rendeletek között érdekes kis pályázati hirdetmény próbálja magára hívni a közfigyelmet. Miután azonban jó magasra függesztették s ott is úgy, hogy két szomszédja félig eltakarja, ez a szándéka nemigen sikerül. De a kíváncsi ember némi nyaknyújtogatás után rájön, hogy érdemes volt ágaskodnia. Érdemes, mert a »Pályázati hirdetmény« a következőket mondja:

»A polgármesteri IX. ügyosztály előterjesztése alapján a székesfőváros kezelésében álló Kép Ferenc féle alapítványnál rendelkezésre álló 4280 pengő kamatjövödelemre pályázatot hirdetek a következő feltételek mellett:

1. Az alapítványi tőkének kamataiból olyan budapesti illetőségű lakosok részesülhetnek egyenként legfeljebb 500 pengő segélyben, akik a főváros pesti részében támadt tűz, a Duna kiáradása, vagyonának elrablása vagy más elemi csapás, esetleg büntény következtében teljesen elszegényedtek és segélyezésre érdemesek.

2. Egy személy több éven keresztül is részesülhet segélyben, azonban pályázatát minden évben meg kell ismételnie.

3. Amennyiben az alapítvány évi kamatainak összege, vagy annak egy része pályázók hiányában nem volna kiosztható, úgy az alapítványi tőkének illyképpen fennmaradó jövedelmét ugyanazon évben budapesti illetőségű szegények között fogom szétosztani.

A pályázati kérvényhez csatolandók iratok: a) budapesti illetőségi bizonyítvány. b) Az illetékes kerületi előjáróság által kiállított bizonyítvány arról, hogy a pályázó a főváros pesti részében támadt tűz, vagy a Duna kiáradása, vagyonának elrablása következtében teljesen elszegényedett c) Erkölcsei bizonyítvány. Ezen iratok a pályázati kérvénnyel együtt 1937 április elsejének déli 12 órájáig nyújthatók be a központi iktatóhivatalba. Aláírás: A polgármester helyett dr. Schuller s. k., alpolgármester.

Ki tudja Pesten, hogy ki volt Kép Ferenc, aki olyan magasösszegű alapítványt tett, amelynek 4280 pengő egyévi kamatjáruléka, Senki. Sajnos, még a Városházán sem igen tudták. Nemesak hogy Kép Ferenc személyére nem lehetett felvilágosítást kapni, hanem nyomozóutunk során az alapítvány összege is érdekes változáson ment keresztül. A Székesfővárosi Közlöny iktatójában, ahol a pályázati hirdetmények szövegét nyilvántartják, egy tisztviselő mosolyogva jelentette ki, hogy nem érdemes a megboldogult Kép Ferenc úr után nyomozni. Nem érdemes, mert nem a kamat 4280 pengő, hanem maga a tőke. A dunai árvíz esetleges áldozata, vagy a kirabolt, leégett pesti polgárok között csak mintegy ötven pengő kerül esztendőnként szétosztásra.

Az információ kissé meglepő volt. Annál inkább, mert az alapítványi ügyeket kezelő ügyosztályon kezünkbe került egy könyv, amely a székesfőváros kezelésében levő alapítványok mérlegét tartja számon. Itt akadtunk először Kép Ferenc nevére. »Kép Ferenc váci székeskáptalani kanonok szegényalapítványa« címen. És itt a következő állt: Alapítványi tőke: 59.600 pengő. Évi kamat: 5064 pengő és 81 fillér.

Ki volt Kép Ferenc?

Ki volt tehát ez a rejtélyes Kép Ferenc.

Jó százötven esztendővel kell visszamennünk a székesfőváros hatalmas telekkönyvi foliánsaiban, hogy megállapíthassunk róla egyet-mást. Nem sokat, csak annyit, hogy tulajdonosa volt a pesti, Duna uccában egy hatalmas bérháznak. Az alapítvány gyökere ez a dunauccai ház, amelyet »Kép Ferenc váci székeskáptalani kanonok úr 1785 december ötödikén kelt végrendeletében vérrokonaira és — a pesti szegényekre hagyott, a százötvenkét esztendővel később, 1937-ben kihirdetett pályázati hirdetmény feltételei szerint.

Az 1785 december 5-én írt végrendeletet 1789 október 3-án bontották fel. A kanonok házát első helyen testvére, Kép Rozália örökölte a ház felszerelésével, bútorával együtt, de azzal a megszereléssel, hogy ha férjhezmegy, a ház a második helyen álló örökösre, nemes és vitélz Kép Lajosra, a Magas Magyar Királyi Udvari Kamara Járulnokára száll. Neki egyébként Kép Rozália haláláig ingyen lakást és évi 100 rénes forintot hagyott a ház jövedelméből. Végül a latin-

nyelven írt végrendelet 152 esztendővel ezelőtt kelt szövege így szól:

»Vérrokonaim és sógorom után házam örökösseimül megnevezem és rendelem azon pesti polgártársaimat, akik végzetes tüzeset hirtelen és váratlan csapása, vagy a Duna kiáradása, vagy pedig pénzüknök és házi bútoruknak elrablása folytán teljesen szegények és szűkölködők lettek, akiket Krisztus parancsa szerint a Hívek testi irgalmasságából megsegíteni tartoznak.«

A dunauccai ház sorsa

Kép Ferenc végrendeletének végrehajtásával egyik paptársát és a város két tanácsosát bízta meg. A nővér pontosan teljesítette a kitűzött feltételeket és 1795-ben elkövetkezett halála után a ház Kép Lajos birtokába jutott, akitől az utolsó élvező, fia Kép Károly örökölte.

Kép Károly 1844 nyarán engedélyt kért a magyar királyi udvari kancelláriától, mint a legfőbb alapítványi hatóságtól, hogy a házat árverésen eladathassa. A befolyó pénzt a város a végrendelet szerint használja, kamatoztassa. 1844 december 28-án árverezték el 28.302 rénes forintért Kép Ferenc kanonok házat. Ez az ár a ház méreteit is megmutatja. Ugyanebben az időben adta el Patach Gábor kalocsai érsek az egyetemuccai Károlyi-palotát 18.000 forintért gróf Barkóczy Ferenc egri püspöknek. Kép Ferenc kanonok dunauccai háza tehát többet ért a díszes és négy uccára nyúló Károlyi-palotánál is.

Mig a 28.000 forintból — 60.000 pengő lett

Az árverésen befolyt összeget Pest városának alapítványi pénztára vette kezelésbe és megkezdte gyümölcsöztetését is. 1890 február 12-én Kamermayer Károly polgármesternek megjelenik egy rendelete, amelyben a Kép Ferenc féle alapítvány kamatainak kiadását magyarázza. Ez a rendelet azt mondja, hogy »A kamatok kiadása olyképp értendő, hogy amely elszegényedett pesti polgár vagy polgárno a kamat élvezetében egyszer bejutott, az ezen élvezetben mindaddig megmarad, míg vagyoni körülményei nem javulnak annyira, hogy a segélyezés nélkülözhetővé válik vagy míg elkövetett büntett vagy erkölcsstelen élet által erre érdemtelené válik.«

A kamatoknak csak egy részét adták ki. Részben megfelelő jelentkezők hiánya, részben a tőke szaporítása miatt. Így aztán Kép Ferenc alapítványa lassan, szépen és biztosan növekedett. A világháború utáni esztendők pénzügyi viharai egyetlen fillér kárt nem okoztak az alapítványban. A székesfőváros olyan értékálló kötvényekbe fektette az alapítványok összegét, hogy teljes mértékben sikerült kikerülni a devalváció sziklazátonyait. Mi hiába számoltunk milliókban, a rénes forintok csak akkor bujtak ismét elő, amikor a pengő jutott aralomra. A pengő, ahol már 59.064 pengőre gyűltek fel Kép Ferenc házának forintjai.

Nincs pályázó

Ez a pénz, teljes értékében, minden esztendőben megfiadzik 5000 pengőt. A költségek levonása után az idén 4280 pengő kamat kerül kiosztásra. Azaz csak kerülne, mert a pályázók nemigen jelentkeznek.

Ugyátszük, nincs Pesten ember, aki dunai árvíz, tűzvész vagy betörés következtében szegényedett el. Ha ez így van, akkor csak örülni lehet. De nincs így.

Nincs. A pályázók hiányának az az oka lehet, hogy a pályázati hirdetményt kiakasztó altiszt és néhány városházi tisztviselőn kívül alig van ember Pesten, aki tudja Kép Ferenc kanonok úr százötvenkét esztendővel ezelőtt kelt szép végrendeletéről.

A Fővárosi Közlöny azon száma, amelyben ez a rendelet a nagyközönséghez is eljut, csak március vége felé jelenik meg. Április elsején déli 12 órakor pedig lejár a pályázat. Tehát alig 3-4 nap áll a pályázók rendelkezésére. Ilyen rövid idő alatt kell az illetőségi, erkölcsi és a többi hivatalos bizonyítványt beszerezni. Ezt pedig mindenki tudja, hogy lehetetlen.

Mi ebben a cikkben egy kis reklámot csinálunk a Kép Ferenc féle alapítványnak. Hadd érezzen némi reménységet néhány szerencsétlen ember Kép Ferenc kanonok úr másfél-száz esztendő jöccselekedete iránt. Mi bizonyosak vagyunk abban, hogy akad férfi és nő Pesten, aki megfelel az alapítvány rendelkezéseinek.